ANNEX IB. Catàleg de béns d'interès cultural

ARTICLE 1. FITXES D'ARQUEOLOGIA

1. El pla inclou els béns inclosos a l'inventari de l'IPAC del Servei d'Arqueologia i Paleontologia de la Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya i la xarxa de camins històrics, ramaders, i veïnals, que han estructurat històricament el territori. S'inclou en concret el patrimoni paleontològic i arqueològic que es protegeix.

1. PLAÇA DE MONISTROL D'ANOIA

STSA 701AR

Tipus de jaciment

El jaciment és un assentament i necròpolis.

Cronologia

Les restes arqueològiques recuperades pertanyen a diferents èpoques, un assentament i enterrament és de l'època romana, alt imperi (14-192 a.c.). Hi ha una necròpolis medieval (800 – 1.150) i per últim les fosses són de l'època moderna.

Descripció

El jaciment és a la plaça de Monistrol d'Anoia, en graves d'una terrassa fluvial. Es localitza un assentament, una estructura quadrangular i un enterrament infantil en tègula, corresponen a dos períodes diferents de l'època romana. També s'excava una necròpolis medieval, on destaquen les ceràmiques grises. Per últim es localitza unes fosses utilitzades com a escombreres, de l'època moderna.

Ubicació de material

Museu del vi de Vilafranca (en estudi a l'arqueològic de Barcelona)

Situació geogràfica Valoració del jaciment

X: 398.700 Y: 4.589.500 Z: 135 metres 4

Bibliografia

Maria Teresa Lecha Salvador 16-31 octubre de 1989 museu Arqueològic de BCN; 19 febrer- 19 març; 20-31 març de 1990 (Servei d'arqueologia GenCat).

Informe Excavacions arqueològiques Monistrol d'Anoia. Campanya 1989: Arxiu Servei d'Arqueologia

PLAÇA DE MONISTROL D'ANOIA

STSA 701AR

Interès		VALOR
DIDÀCTIC	Acadèmic	1
	Públic general	0
CIENTÍFIC	Recerca Actual	1
	Recerca Potencial	0

BÉNS CULTURALS	Museu	1
	Camp	0
TRETS SINGULARS	Intervenció	1

L'avaluació es realitza aplicat els criteris que mostra la taula a cada jaciment arqueològic i d'aquesta forma obtenir una quantificació del valor qualitatiu que representa cada jaciment.

La quantificació de la valoració del jaciment s'obté sumant els set valors que hem obtingut desprès d'aplicar els criteris d'avaluació. El rang de la valoració va des de set que és la màxima quantificació fins a zero que és la mínima.

Del valor qualitatiu del jaciment es desprendrà el radi d'influència virtual de cada jaciment. Aquest radi queda definit per un perímetre que voreja tota l'àrea del jaciment, i l'amplada d'aquest variarà segons el valor del jaciment.

Tipus de jaciment

El jaciment és una necròpolis

Cronologia

És d'època Medieval (988 – 1.492)

Descripció

El jaciment es localitza a una zona urbana, al costat de l'església de St. Benet d'Espiells. S'ha localitzat una necròpolis d'època medieval, com també hi ha documentació històrica que parla d'unes torres de defensa, i una comunitat religiosa depenen de Sant Cugat; però arqueològicament pot tractar-se de confusions amb la miranda que hi ha al turó.

Situació geogràfica X: 400.700 Y: 4.588.500 Z: 180 metres

Valoració del jaciment 4

Bibliografia

Aventín, Mercè i Josep Ma Salrach. Sant Benet d'espiells i la Catalunya de l'època romànica. Sant Sadurní d'Anoia: públic de l'Ajunt de St Sad, núm 1, maig 1981, p.35

Llorach Santís, Salvador. El Penedès durant el període romànic. St Sadurní d'Anoia, 1983, p.49

Burón, Vicenç. Castells romànics catalans. Guia. Barcelona: Ed. Mancús, 1989, p.32

Ponça, Oriol i Enric Tomàs. Pedres i paraules. Romànic al Penedès. St. Sadurní d'A. 1984

La Torre d'Espiells. El vestigi mes antic que fins avui s'ha trobat al terme de st. Sadurní" El cep, núm 31, 25 de febrer de 1982

SANT BENET D'ESPIELS STSA 702AR

Interès		VALOR
DIDÀCTIC	Acadèmic	1
	Públic general	1
CIENTÍFIC	Recerca Actual	1
	Recerca Potencial	0
BÉNS CULTURALS	Museu	0
	Camp	1
TRETS SINGULARS		

L'avaluació es realitza aplicat els criteris que mostra la taula a cada jaciment arqueològic i d'aquesta forma obtenir una quantificació del valor qualitatiu que representa cada jaciment.

La quantificació de la valoració del jaciment s'obté sumant els set valors que hem obtingut desprès d'aplicar els criteris d'avaluació. El rang de la valoració va des de set que és la màxima quantificació fins a zero que és la mínima.

Del valor qualitatiu del jaciment es desprendrà el radi d'influència virtual de cada jaciment. Aquest radi queda definit per un perímetre que voreja tota l'àrea del jaciment, i l'amplada d'aquest variarà, segons el valor del jaciment.

3. MIRANDA D'ESPIELLS STSA 703AR

Tipus de jaciment

El jaciment és una necròpolis.

Cronologia

El jaciment és de l'època medieval, 1.150 – 1.299

Descripció

El jaciment es localitza al cim del turó en un bosc de pins i matolls, situat a 200 metres al sud del nucli d'Espiells.

En el turó hi ha la necròpolis medieval, amb divuit tombes, de finals del segles XII principis del XIII. Actualment hi ha una glorieta n'és ruïnós, construïda a finals del segle XIX, i són visibles quatre tombes.

A l'any 1.984 es va fer la primera intervenció en el jaciment, dirigida per Katja Kliemann i Albert Curto, del departament d'Història medieval de la Universitat de Barcelona.

Situació geogràfica X: 400.800 Y: 4.588.000 Z: 218 metres

Valoració del jaciment 5

Bibliografia

Bosch Casadevall, Josep Ma i Jordi Vallès Cuevas. Sepultures tipus cista de lloses i/o "tegulae" a Catalunya: hipòtesi interpretativa (1). Il congreso d'Arqueologia Medieval Española. Madrid 19-24 de enero de 1987. Madrid. Comunidad de Madrid, 1987, p. 328-338.

Bosch i Vallé(...) La Miranda, una necròpolis medieval del turó aïllat al Penedès. Miscel·lània Penedesenca, 1988. Comunicacions a les 1eres jornades d'Estudis penedesencs (de la prehistòria a l'Edat mitjana). St Sadurní : Institut d'Estudis penedesencs, vol. XI, 1989, p.101-113

Llorac Santis , Salvador. Les tombes antropomorfes penedesenques. Gran Penedès, Vilafranca del Penedès

-El Vendrell-Vilanova i la Geltrú: Institut d'Estudis penedesencs, any 4, num. 13 febrer 1989, p. 3-5

MIRANDA D'ESPIELLS STSA 703AR

Interès		VALOR
DIDÀCTIC	Acadèmic	1
	Públic general	0
CIENTÍFIC	Recerca Actual	1
	Recerca Potencial	1
BÉNS CULTURALS	Museu	0
	Camp	1

L'avaluació es realitza aplicat els criteris que mostra la taula a cada jaciment arqueològic i d'aquesta forma obtenir una quantificació del valor qualitatiu que representa cada jaciment.

La quantificació de la valoració del jaciment s'obté sumant els set valors que hem obtingut desprès d'aplicar els criteris d'avaluació. El rang de la valoració va des de set que és la màxima quantificació fins a zero que és la mínima.

Del valor qualitatiu del jaciment es desprèn el radi d'influència virtual de cada jaciment. Aquest radi queda definit per un perímetre que voreja tota l'àrea del jaciment, i l'amplada d'aquest variarà segons el valor del jaciment.

4. CONSTRUCCIÓ DE VILARNAU - VILARDEL (Sant Sadurní d'Anoia)

Restes d'una construcció situada al mig d'un camp (coordenades UTM del punt central del jaciment: X: 399917, Y: 4587877), al costat del riu Anoia, vora les caves de Can Codorniu.

Aquest jaciment està inclòs a l'Inventari del Patrimoni Arqueològic de Catalunya (I PAC, fitxa núm. 14083). Es conserven les restes de dues parets paral.leles, que formaven part d'un edifici de planta rectangular d'uns 15 metres de llarg i una amplada, a l'interior, de 3,10 metres. El mur est, tanmateix, encara continua uns quants metres més cap al nord. Les parets més ben conservades tenen una alçària d'uns 2 metres, un gruix de 0'6 m i estant fets de pedres molt poc treballades unides amb fang i recobertes per un arrebossat de morter de calç.

Uns metres més enllà, en direcció al riu Anoia, hi ha les restes d'un possible cup fet amb morter i recobert a la part interior baixa amb rajoles rogenques. A l'extrem septentrional del camp on hi ha aquestes restes s'inicia un camí enclotat que passa pel costat d'unes vinyes i es dirigeix cap al nord-est.

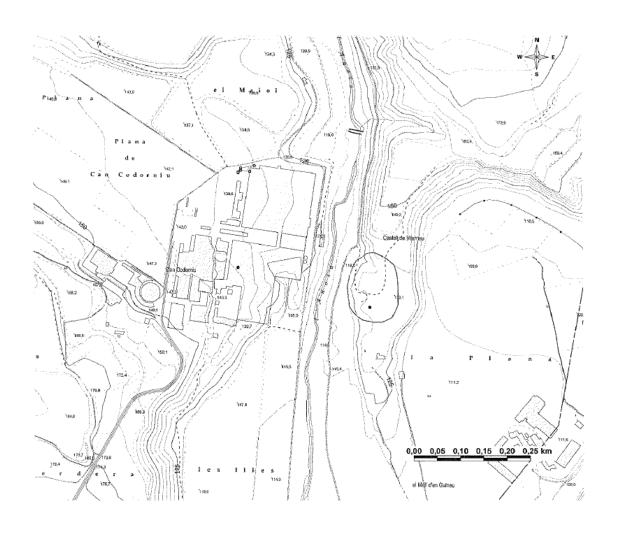
Les funcions i datacions concretes de totes aquestes restes constructives i el camí són difícils de concretar si no són objecte de recerques arqueològiques. La primera menció documental coneguda referent a Vilarnau fa referència a l'autorització concedida l'any 1196 per poder edificar un altar dedicat a la beata Maria en aquest indret i a l'existència d'un molí dit de Vilarnau. El lloc de Vilarnau va restar sota domini d'importants nissagues del Penedès que van mantenir-ne la propietat durant l'època medieval i fins el segle XVIII, rnalgrat que va desaparèixer com a nucli habitat possiblernent al segle XVI. De Vilarnau procedeixen unes rajoles de color blau que formarien part d'un paviment, de les quals se'n conserven unes quantes reaprofitades amb finalitats ornamentals a Can Guineu.

En el marc del projecte d'investigació "Ocupación, organización y defensa del territorio durante la transición medieval" (anys 2005-2008) de la Universitat Autònoma de Barcelona, un equip d'arqueòlegs va realitzar una prospecció arqueològica a la conca mitjana del riu Anoia. Durant aquesta prospecció es van recollir al voltant de la Construcció de Vilarnau fragments de ceràmica d'època medieval.

El jacirnent Construcció de Vilarnau és conegut també com Vilardel. Arnb aquest darrer nom està inciòs al Catàleg d'aquest POUM de Sant Sadurní d'Anoia i té protecció legal de Bé Cultural d'Interès Nacional per la disposició addicional 1.2 de la Llei 9/93, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català (Número de registre R-I-51-5679).

Bibliografia

- J. Bolòs, "Construcció de Vilarnau", Catalunya Romànica, vol. XIX (El Penedès-L'Anoia), Enciclopèdia Catalana, 1992, p. 188.
- Salvador Llorach i Santis, "La quadra de Vilarnau. Conjectures històriques", *Gàrgola, 5,* Centre d'Estudis Sadurninencs, Sant Sadurní d'Anoia.
- Els castells catalans, volum III, Rafael Dalmau editor, Barcelona, 1971, p. 764. Portaferrissa, 1

ARTICLE 2 FITXES DE PALEONTOLOGIA 1. RODALIES SANT SADURNÍ D'ANOIA

STSA701PA

del

Tipus de jaciment

Aquest és un jaciment continental, destaca la recuperació de restes vegetals fòssils.

Cronologia

El jaciment és del Miocè mig. Serravalliense

Situació geogràfica Valoració jaciment

X: 398.250 Y: 4.589.000 Z: 175 metres

Descripció del jaciment

El jaciment és a uns tres kilòmetres de Sant Sadurní d'Anoia, a les proximitats de Monistrol, en el marge dret del riu Anoia i a prop del pont que hi ha a la carretera que va des de Sant Sadurní a la Prua, a l'alçada de la bifurcació que va a Espiells. En el jaciment s'observa estrats de gresós i lutites compactes, presenten coloració groguenca, és en aquests estrats on es troben abundants restes vegetals fòssils, principalment fulles. Aquests dipòsits són típics d'ambients costaners, amb abundància de sediments detrítics de gra groller i mitjà, possiblement es tracta d'un ambient deltaic, on els cursos d'aigua transporten les restes vegetals.

Llista faunística

ANGIOSPERMA

Monocotiledóneas

Família Gramíneas

Phagmites cf. Oeningensis AL. BR.

Poacites sp.

Família Tifáceas

Typha latissima AL. BR.

Família Liliáceas

Smilax sp.

Dicotiledóneas

Família Fagáceas Família Anacardiáceas Quercus elaena UNG. Rhus pyrrhae UNG. Quercus drymeja UNG. Quercus penedesensis n. sp.? Família Simarubáceas Ailanthus sp. Família Miricáceas Myrica areneis ARENES y DEPAPE Família Sapindáceas Myrica salicina UNG. Sapindus dubius UNG. Myrica vindobonensis (ETT.) HEER. Sapindus falcifolius AL. BR. Família Salicáceas Família Celastráceas Populus mutabilis HEER. Celastrus cassinefolius HEER. Salix sp. Celastrus murchisoni HEER. Família Lauráceas Família Ramnáceas Cinnamomum polymorphum Rhamnus brevifolius HEER. HEER. Rhamnus oeningensis HEER. Família Berberidáceas Família Aquifoliáceas Verberis sp. Ilex sp. Ilex aff. I. canariensis POIR. Família Mimosáceas Acàcia parschlugiana UNG. Família Araliáceas Acàcia sotzkiana UNG.

Mimosa sp.

Hedera sp.

Família Cesalpináceas

Caesalpinia townshendi HEER.

Cassià ambigua UNG.

Cassià berenices UNG.

Gleditschia allemanica HEER.

Família Papilionáceas

Colutea salteri HEER.

Dalbergia bella HEER.

Podogonium knorrii (AL. BR.)

HEER.

Podogonium lyellianum HEER.

Podogonium obtusifolium HEER.

Robínia elliptica SAP.

Robínia regeli HEER.

Psoralea palaeogaea SAP.

Tephrosia europaea HEER.

Família Ebenáceas

Diospyros brachysepala AL.

BR.

Família Sapotáceas

Bumelia minor UNG.

Sapotacites minor ETT.

Família Apocináceas

Echitonium sophiae WEB.

Bibliografia

Adelardo Sanz de Sirià Catalán. La flora miocènica de los alrededores de Sant Sadurní d'Anoia(Barcelona). Paleontologia i Evolució, 18.

Interès		VALOR
	Acadèmic	1
DIDÀCTIC	Públic general	0
CIENTÍFIC	Recerca Actual	1
	Recerca Potencial	0
BÉNS CULTURALS	Museu	1
	Camp	0
TRETS SINGULARS		

L'avaluació es realitza aplicat els criteris que mostra la taula a cada jaciment paleontològic i d'aquesta forma obtenir una quantificació del valor qualitatiu que representa cada jaciment.

La quantificació de la valoració del jaciment s'obté sumant els set valors que hem obtingut desprès d'aplicar els criteris d'avaluació. El rang de la valoració va des de set que és la màxima quantificació fins a zero que és la mínima.

El valor qualitatiu del jaciment es desprendrà el radi d'influència virtual de cada jaciment. Aquest radi queda definit per un perímetre que voreja tota l'àrea del jaciment, i l'amplada d'aquest variarà segons el valor del jaciment.

3 Lumaquel·les STSA 702PA

Tipus de jaciment

Punt de gran interès geològic i paleontològic

Situació Geogràfica X: 399.950 Y: 4.588.700 Z: 175 metres

Valoració del jaciment 5

Descripció del jaciment

Aquesta localització la destaquem per ser un punt de gran valor geològic i paleontològic, en tota l'àrea senyalitzada es pot apreciar diferents afloraments de capes de lumaquel·les.

Les lumaquel·les són el millor exemple del lligam que s'estableix entre la geologia i la paleontologia. Aquestes roques sedimentàries estan formades per una component detrítica mineral inorgànica i una detrítica d'origen orgànic, és a dir les parts dures d'organismes invertebrats (lamel·libranquis, braquiòpodes, gasteròpodes) .

Aquestes roques es formen per l'acumulació d'esquelets calcaris d'organismes sobre el fons marí, i posterior recobriment per material argilós.

La formació d'aquest tipus de roca sedimentària ens indica les condicions paleoambientals de la conca, l'ambient de formació de la lumaquel·la és en una conca quan hi ha un llarg període amb molt poca aportació detrítica i afavoreix l'acumulació i preservació en el fons marí dels esquelets dels organismes invertebrats o bé es forma en un temps molt reduït, provocat per un canvi en els condicions ambientals del medi, que dóna lloc a la mort de l'organisme invertebrat i la seva acumulació en el fons marí. Les lumaquel·les s'identifiquen fàcilment, ja que formant part de la seva matriu podem observar conquilles de gasteròpodes, lamel·libranquis, etc. A més a més, presenten una coloració molt variable, des de colors blanquinosos, groguencs o inclusos colors foscos, en cas que continguin altes concentracions de matèria orgànica. La textura de la roca també és molt variable, pot ser des de un gres de gra fi fins a un microconglomerat, depèn de l'abundància i distribució del fòssil que continguin.

Considerem important la preservació d'aquests punts geològics, perquè contenen restes fòssils d'invertebrats, i les lumaquel·les també fossilitzen l'esdeveniment geològic que les va originar. Aquests estrats a més de preservar una litologia i un contingut fossilífer, preserven un paleoambient marí que hi havia a la conca miocènica de l'Alt Penedès, fa uns 15 milions d'anys.

Lumaquel·les STSA 702PA

Interès		VALOR
DIDÀCTIC	Acadèmic	1
	Públic general	1
CIENTÍFIC	Recerca Actual	0
	Recerca Potencial	1
	Museu	0

BÉNS CULTURALS	Camp	1
TRETS SINGULARS	Punt Geodidàctic	1

L'avaluació es realitza aplicat els criteris que mostra la taula a cada jaciment paleontològic i d'aquesta forma obtenir una quantificació del valor qualitatiu que representa cada jaciment.

La quantificació de la valoració del jaciment s'obté sumant els set valors que hem obtingut desprès d'aplicar els criteris d'avaluació. El rang de la valoració va des de set que és la màxima quantificació fins a zero que és la mínima.

El valor del jaciment resulta del radi d'influència virtual de cada jaciment. Aquest radi queda definit per un perímetre que voreja tota l'àrea del jaciment, i l'amplada d'aquest variarà, segons el valor del jaciment.

POU DE GLAÇ DE CAN ROMEU DELS BORRULLS (Sant Sadurní d'Anoia)

El seu estat de conservació és molt bo. És el pou de glaç en més bon estat de conservació de tot el Penedès.

Es troba al vessant esquerre del riu de Bitlles, dins la finca de Can Romeu dels Borrulls (coordenades geogràfiques long. 10 46.50', lat. 41 0 26.46'; coordenades UTM: X: 397753, Y: 4588648, alçada 145 m snm.), vora el pkm 13 de la carretera de Sant Sadurní d'Anoia a Piera.

Està fet amb pedres lligades amb morter i té planta circular, interiorment de forma cilíndrica amb un diàmetre intern d'uns 7,2 m, amb una alçada visible d'uns 4 m. És molt probable que la part del pou destinada pròpiament a emmagatzematge del gel i que actualment està reomplerta de sediments tingui una fondària superior als 4 m. Està interiorment arrebossat.

Interiorment està cobert per una volta hemiesfèrica a la part zenital de la qual hi ha un petit orifici rectangular per il·luminar. Compta també amb quatre petits orificis de respiració.

Exteriorment la coberta està formada per una successió d'encerclaments cilíndrics superposats. La porta d'entrada es troba al costat est del pou i està formada per un arc escarser amb dues pedres que fan de dovella a la seva part superior. Just sobre la porta d'entrada, a la seva part interna, hi ha part d'una roda de molí fariner amb les característiques estries corbes que està travessada per una petita perforació cilíndrica, possiblement relacionada amb el sistema de tancament de la porta.

Testimonis orals parlen de l'existència d'una bassa junta al riu de Bitlles on en diversos dies es recollia l'aigua que, un cop glaçada, era introduïda i emmagatzemada dins el pou de gel durant l'hivern, aprofitant el període climàtic conegut com la Petita Edat del Gel, que va caracteritzar els segles XVI-XVIII de l'hemisferi nord del nostre planeta, amb hiverns molt freds. Aquestes basses van restar cobertes per sediments o destruïdes per avingudes del riu de Bitlles i no són visibles actualment.

E! pou fou construït al segle XVII. La data exacta de construcció és coneguda gràcies a l'existència d'una inscripció sobre morter situada a l'interior del pou, gairebé enfront la porta d'accés, que diu "se comença a 30 d'agost de 1677 y s'acaba a 27 del mes d'agost de 1678. Josep Romeu(u) fesit 1638".

Al terme de Sant Sadurní existiren uns altres dos pous de gel a la riera de Lavernó, dels quals es desconeix l'emplaçament exacte i el seu grau de conservació. Tots aquests pous de gel van deixar d'utilitzar-se a la segona meitat del segle XIX, quan van ser suplantats per les primeres fàbriques de gel.

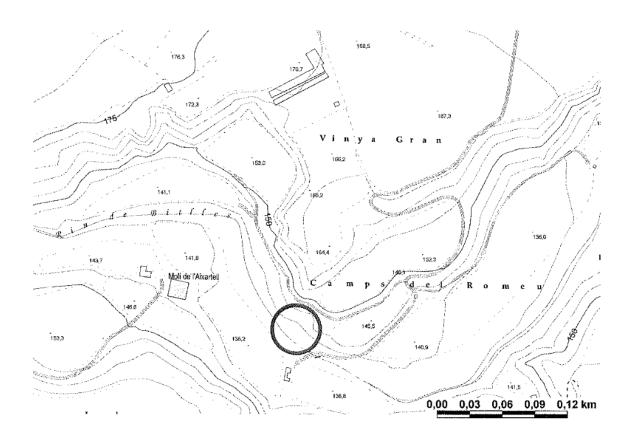
Per sota del nivell de l'entrada el pou està totalment reomplert de sediments, a causa de periòdiques inundacions que han aportat sediments fins farcir-lo. L'aspecte fosc d'aquests sediments, de probable origen orgànic, fa pensar que procedeixin d'abocaments incontrolats de la granja porcina situada a un centenar de metres, en una cota superior.

És necessari impedir l'entrada de més sediments a l'interior del pou, perquè podrien arribar a impedir-hi l'accés i podrien produir-hi desperfectes. És convenient retirar -amb metodologia arqueològica- els sediments que farceixin l'interior del pou de glaç.

Bibliografia

Llorac, Salvador (1980): "El pou de glaç de Can Romeu dels Borrulls", *Olerdulae*, 10, Museu de Vilafranca, Vilafranca del Penedès.

Llorac, *Salvador* (1995): "Els pous de glaç sadurnins", *Gàrgola*, núm. o. Llorac, Salvador (1995): "El pou de glaç de Can Romeu dels Borrulls fet entre 1677- *1678"*, *Gàrgola*, núm. 5. Llorac, Salvador (2001): "Antecedents sobre la preindústria. El pou de glaç de Sant Sadurnf', *Programa de Fires i Festes*, núm. 5. Portaferrissa, 1

ANNEX V. INVENTARI DE MASIES I CASES RURALS

ARTICLE 1. MASIES

1. S'ha redactat de conformitat amb el que disposa l'article 58.9.d i l'article 50.2 de la Llei d'Urbanisme de Catalunya, l'Inventariï de Masies i Cases Rurals.,

Relació de masies i edificis rurals d'interès històric que se situen amb el seu volum sobre el plànol d'ordenació del sòl no urbanitzable del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal

- Can Llopart de les Alzines
- Can Romeu dels Borrulls
- Espiells
- Sant Benet d'Espiells
- El Molí de can Codorniu o el Molinet
- La Torre de la Pubilla
- Cal Mota
- Can Prunamala
- Antiga masia de can Codorniu
- Cal mas de la riera
- Molí de l'aixertell

S'han exclòs de la relació de l'anterior pla les masies que a continuació es relacionen per haver entrat a considerar-se sòls urbans per raó de la seva qualificació i règim urbanístic del sòl de sòl urbà no consolidat.

- 1. CAL CATASUS
- 2. CAL MIR DE LES CASETES
- 3. CAN MONISTROL
- 4. CAN FERRER DEL MAS
- 5. CAL GUINEU